

115/15.01.02/2026

Ympäristöministeriö
[Vastaanottajan nimi/yksikkö]
[Osoite]
kirjaamo.ym@gov.fi

Lausuntopyyntö diaarinumero VN/14828/2026

Lausunto valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistus / diaarinumero VN/14828/2026

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistuksesta. Tarkistettavana on valtioneuvoston vuonna 2017 tekemä päätös valtakunnallista alueiden käyttötavoitteista. Mielipiteet pyydetään toimittamaan kirjallisesti ympäristöministeriön kirjaamoon nähtävillä oloajan kuluessa (30.6.2026 mennessä) osoitteeseen: kirjaamo.ym@gov.fi ja mainitsemaan diaarinumeron VN/14828/2026.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on kokonaisuutena selkeä ja antaa hyvän kuvan siitä, mitä ollaan tekemässä. On myös perusteltua, että tarkistus keskittyy energijärjestelmän toimivuuteen, koska energiantuotanto ja -kulutus ovat parhaillaan merkittävässä muutoksessa.

Tarkistuksen rajaus vaikuttaa kuitenkin melko kapealta. Suunnitelman mukaan tarkastelu kohdistuu energijärjestelmän toimintaan liittyviin teemoihin; joustoon, varastointiin ja huoltovarmuuteen, eikä muita valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ole tarkoitus avata tässä yhteydessä.

Käytännössä energiaratkaisut vaikuttavat kuitenkin moniin muihin tekijöihin, kuten asumiseen, elinkeinoihin ja luonnonympäristöön. Siksi on tärkeää varmistaa, että nämä yhteydet tulevat riittävästi huomioituiksi, vaikka tarkistus on rajattu. Muutoin on vaarana, että energiaratkaisuja tarkastellaan liian irrallaan muusta maankäytöstä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden keskeinen tehtävä on sovittaa yhteen erilaisia yhteiskunnallisia tavoitteita. Jos tarkastelu kohdistuu hyvin rajattuun teemaan, voi tämä yhteensovittava näkökulma jäädä liian vähäiseksi. Esimerkiksi tuulivoima, energiavarastot ja sähkönsiirtoverkot voivat aiheuttaa ristiriitoja luonnon, maiseman tai paikallisten elinkeinojen kanssa. Tämän vuoksi olisi hyvä kuvata tarkemmin, miten tällaisia ristiriitoja pyritään ratkaisemaan.

Lisäksi valmistelussa olisi perusteltua huomioida nykyistä systemaattisemmin Suomen alueelliset erityispiirteet. Vaikka tavoitteet ovat valtakunnallisia, niiden vaikutukset kohdentuvat eri tavoin eri puolille maata. Pohjois- ja Itä-Suomessa korostuvat laajat maa-alueet ja uusiutuvan energian tuotantopotentiaali, kun taas Etelä-Suomessa painottuvat energiankulutus, tiivis yhdyskuntarakenne ja infrastruktuurin kuormitus. Rannikkoalueilla korostuvat puolestaan tuulivoimaan ja merialueiden käyttöön liittyvät

kysymykset. Alueellisten erityispiirteiden systemaattinen huomioiminen parantaisi vaikutusten arvioinnin tarkkuutta ja valmistelun laatua.

Vaikutusten arviointi on suunnitelmassa kuvattu laajasti, mikä on hyvä asia. Siinä huomioidaan monipuolisesti vaikutukset muun muassa yhdyskuntarakenteeseen, luontoon, ihmisiin, talouteen ja huoltovarmuuteen. Tämä antaa hyvän lähtökohdan kokonaisvaltaiselle arvioinnille. Arvioinnin menetelmiä olisi kuitenkin syytä täsmentää. Erityisesti yhteisvaikutusten arviointiin tulisi kiinnittää huomiota, sillä energiahankkeet toteutuvat usein samanaikaisesti ja samoilla alueilla. Tuulivoiman, sähkönsiirron ja varastointiratkaisujen yhteisvaikutukset voivat muodostua merkittäviksi.

Myös ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia olisi hyvä tarkentaa. Vaikka vaikutukset on tunnustettu, ei ole eritelty, miten esimerkiksi elinympäristön laatu, hankkeiden hyväksyttävyyys tai vaikutusten alueellinen kohdentuminen otetaan huomioon. Nämä tekijät ovat usein keskeisiä hankkeiden toteuttamisen kannalta.

Ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) on suunnitelmassa kuvattu pääpiirteissään hyvin. Arvioinnin kytkeminen osaksi valmistelua sekä sen rooli päätöksenteon tukena ja avoimuuden lisääjänä ovat tärkeitä periaatteita.

Vuorovaikutusmahdollisuuksia on tarjolla, mutta niiden käytännön toteutus jää melko yleiselle tasolle. Ei käy täysin ilmi, miten osallistuminen järjestetään tai miten palautteet vaikuttavat lopputulokseen. Näiden tarkentaminen lisäisi luottamusta prosessiin.

Myös aikataulu herättää jonkin verran kysymyksiä. Tavoitteena on tehdä päätös jo vuoden 2026 aikana, mikä tarkoittaa, että valmistelulle ja vaikutusten arvioinnille jää suhteellisen rajallinen aika. On tärkeää varmistaa, että arviointi ehditään tehdä riittävän perusteellisesti ja että eri osapuolet ehtivät aidosti osallistua prosessiin.

Lisäksi suunnitelmassa luetellaan laaja joukko osallistujia, kuten viranomaiset, kunnat, järjestöt ja kansalaiset. Tämä on hyvä lähtökohta, mutta heidän rooliaan voisi vielä selventää. Esimerkiksi voisi tarkemmin kuvata, miten eri toimijoiden näkemykset otetaan huomioon ja miten ne vaikuttavat valmisteluun.

Suunnitelma on selkeä ja perusteltu, mutta vielä melko yleispiirteinen. Valmistelun laadun, läpinäkyvyyden ja hyväksyttävyyden vahvistamiseksi olisi tärkeää:

- varmistaa energiatarkastelun riittävä kytkentä muihin alueidenkäyttötavoitteisiin
- huomioida nykyistä systemaattisemmin Suomen alueelliset erityispiirteet
- täsmentää vaikutusten arvioinnin menetelmiä ja erityisesti yhteisvaikutusten tarkastelua
- kuvata vuorovaikutuksen käytännön toteutus ja osallistumisen vaikutus selkeämmin

Edellä mainituilla tarkennuksilla voidaan vahvistaa valmistelun laatua, läpinäkyvyyttä ja hyväksyttävyyttä.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Heini Utunen
maakuntajohtaja

Päivi Rahikainen
aluesuunnitteluasiantuntija

Jakelu

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.